

MILJÖ- OCH BYGGNADSKONTORET

Miljöhandläggare
Christer Hermansson
0490 – 25 48 06
christer.hermansson@vastervik.se

2015-02-09

Innehavare av nöt, får, svin,
häst eller fjäderfä
eller mer än 5 ha åkermark

Information till dig som har småskalig djurhållning eller lantbruk

Du får detta informationsmaterial för att du enligt våra noteringar (uppgifter från 2013) är innehavare av något eller några av djurslagen nöt, får, svin, häst eller fjäderfä, eller har åkermark på mer än 5 ha men max 50 ha inom Västerviks kommun men inte omfattas av vår fasta tillsyn.

Om du inte längre har några djur eller någon åkermark enligt ovan, kan du bortse från detta brev.

Miljö- och byggnadsnämnden bedriver tillsyn i enlighet med Miljöbalken och de förordningar och föreskrifter som fattats med stöd av denna lagstiftning samt viss speciallagstiftning. Jordbruk är en av de verksamheter som omfattas av denna tillsyn. I dagsläget bedrivs regelbunden tillsyn på ett drygt åttiotal jordbruk i Västerviks kommun, både djurgårdar och växtodlare.

Även du som har ett litet antal djur eller har åkermark på mer än 5 ha omfattas av lagar och regler som det är viktigt att du känner till. Från och med 1 januari 2014 omfattas hela Västerviks kommun av reglerna för spridning och lagring av stallgödsel i kustnära områden i enlighet med EUs Nitratdirektiv.

Detta informationsmaterial tar inte upp djurskyddsaspekter då det är Länsstyrelsen som har hand om tillsynen på det området, utan riktar enbart in sig på miljöskyddsfrågorna inom jordbruket.

Mer information hittar du på vår hemsida,
www.vastervik.se/Bygga-bo-och-miljo/Lantbruk-och-djur/
på jordbruksverkets hemsida, www.jordbruksverket.se
och på Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/kalmar

Har du frågor är du välkommen att höra av dig.

Med vänlig hälsning

Christer Hermansson
Miljöhandläggare

Djurenheter

Om du omfattas eller inte av vissa regler beror på hur många DE (djurenheter) du har.

1 djurenheter motsvarar:

- 1 mjölkko eller sinko inklusive kalv upp till en månads ålder,
- 6 kalvar, en till sex månader,
- 3 övriga nöt, sex månader eller äldre,
- 3 suggor och betäckta gyltor, inklusive smågrisar upp till 12 veckor,
- 10 slaktsvin, obetäckta gyltor och avelsgaltar,
- 1 häst inklusive föl upp till 6 månaders ålder,
- 10 får eller getter över sex månaders ålder,
- 40 lamm eller killingar upp till sex månaders ålder,
- 100 värphöns eller kycklingmödrar äldre än 16 veckor,
- 200 unghöns upp till 16 veckor,
- 200 slaktkycklingar,
- 100 kalkoner, gäss, ankor inklusive kycklingar upp till en veckas ålder.

Har du två vuxna hästar och 10 får äldre än sex månader, har du alltså motsvarande 3 DE.

Har du mer än 30 DE eller disponerar mer än 50 ha åkermark omfattas du av den regelbundna tillsynen och du ska då snarast höra av dig till mig.

Krav på lagring av gödsel

- **Har du mindre än 2 DE** finns inga krav på att du ska kunna lagra gödsel under någon särskild tid, men gödseln får inte lagras eller hanteras så att det uppstår olägenheter för människors hälsa eller miljön.
- **Har du 2 – 10 DE** ska du kunna lagra minst sex månaders gödselproduktion från dina djur.
- **Har du mer än 10 DE** ska du kunna lagra minst åtta månaders gödselproduktion, om du har nötkreatur, hästar, får eller getter samt minst 10 månaders gödselproduktion för övrig djurhållning.

Lagring av gödsel ska ske på hårdgjord yta och på ett sådant sätt att läckage av gödsel eller förorenat vatten till miljön inte kan ske. Lagring direkt på mark är alltså inte tillåtet. Kravet på att särskilt lagringsutrymme för gödseln ska finnas gäller även om man har utgångsdjur.

- **Har du mer än 10 DE** ska påfyllning av flytgödselbehållare och urinbehållare ske under täckning.
- **Flytgödsel- och urinbehållare** ska ha ett stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna.

Täckning av behållare kan ske med olika teknik exempelvis med stabilt svämtäcke, flytande plastduk, halm, torv, leca- eller lättklinkerkulor samt olika former av tak. Täckningen som används ska ha samma reducerande effekt som ett stabilt svämtäcke.

Lagring av gödsel på åkermark, så kallad stukalagring, får endast ske i nära anslutning till spridningen, det vill säga i max ett par veckors tid.

Spridning av gödsel

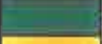

Under november till och med februari är all spridning av gödsel förbjuden.

Mellan 1 augusti och 31 oktober får gödsel bara spridas inför sådd eller i växande gröda. Träda eller stubbåker räknas inte som växande gröda.

Du får sprida fastgödsel i oktober i växande gröda eller plöja ner den inom 12 timmar utan krav på sådd.

Du får inte sprida gödsel på tjalad, snötäckt, översvämmad eller vattenmättad mark. Dispens från spridningsförbudet kan ges för tjalad eller snötäckt mark om en extrem situation har uppstått. Sådan dispens lämnas av Miljö- och byggnadskontoret.

SPRIDNING AV GÖDSEL					Västerviks kommun		alla församlingar				
Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
X	X	Fri spridning av gödsel					I växande gröda 1)		X	X	X
							Inför höstsådd				
					Spridning av FASTgödsel 2)						

 Spridning av gödsel tillåten under vissa förutsättningar
 Spridning av gödsel EJ tillåten
 Spridning av fastgödsel tillåten i växande gröda eller för nedplöjning
 Fri spridning av gödsel. EJ i träda.

1) Stubbåker är EJ växande gröda. Stubbåker räknas som höst- eller vinterbevuxen mark. Träda får ej gödslas.
2) Spridning av FAST-gödsel (TS-halt > 20%) är tillåten i växande gröda (ej fånggröda) eller om den brukas ner inom 12 timmar.

Spridning får EJ ske på tjalad, snötäckt eller vattenmättad mark 20131024

Gödsel får inte spridas närmare än 1 meter mot dräneringar och diken samt 6 meter från sjöar och vattendrag.

Spridning av stallgödsel närmare planlagt bostadsområde eller sammanhållen bebyggelse än 200 meter kräver tillstånd från Miljö- och byggnadsnämnden.

Begränsning av tillförseln av kväve och fosfor till åkermark

Har du mer än 10 DE får du inte sprida stallgödsel i större mängd än motsvarande 170 kg kväve/ha och år eller 22 kg fosfor/ha och år. För fosfor räknas detta som ett rullande medelvärde beräknat på hela åkerarealen under en femårsperiod.

Dessa regler gäller också om man tar emot stallgödsel för att sprida på sin egen mark. Då gäller begränsningskraven för kväve och fosfor direkt, oavsett antal DE man själv eller lämnaren av gödseln har.

På hösten får högst 60 kilo/ha lättillgängligt kväve, ammoniumkväve, nitratkväve eller Urea, tillföras till höstsådda oljeväxter. Annan höstsådd gröda får gödslas med högst 40 kilo/ha lättillgängligt kväve.

Höst- och vinterbevuxen mark

Har du mer än 5 ha åkermark måste minst 50 % av arealen vara höst- och vinterbevuxen för att minska utlakning av näringsämnen. Mark räknas som höst- och vinterbevuxen i följande fall:

Gröda	Sådd senast	Får brytas tidigast
Övervintrande gröda t.ex. höstspannmål eller höstoljeväxter	5 oktober	Nästa vår
Vall, fleråriga frukt- och bärödlingar, energiskog		10 oktober
Stubb efter spannmål eller oljeväxter (obearbetad sedan axgång resp. blomning)		10 oktober (Ingen jordbearbetning eller kemisk behandling får ske innan dess)
Vall och fånggrödor med mer än 1/4 baljväxter		Nästa vår
Fånggrödor	31 juli	10 oktober
Fånggrödor	5 oktober	Nästa vår

Följande grödor räknas som grön mark:

- vall
- höstoljeväxter
- höstsäd
- sockerbetor, fodersocker- eller foderbetor, morötter, rödbetor och andra liknande rotväxter
- fleråriga frukt- och bärödlingar
- energiskog
- fånggrödor
- obearbetad stubb efter spannmåls- och oljeväxtodling

Grödorna ska vara sådda med en normal utsädesmängd.

Bekämpningsmedel och spridning av bekämpningsmedel

Från och med 2014 ska reglerna om Integrerat växtskydd tillämpas när man använder bekämpningsmedel. Integrerat växtskydd innebär i stora drag att ha koll på vilka skadegörare som dyker upp (ingen ”slentrianbekämpning”), tänka efter innan de bekämpas och följa upp bekämpningen för att se om den hade avsedd effekt och kunna dra lärdomar inför framtida bekämpning, samt genom bra planerad växtföljd förebygga problem med grödorna. Läs mer om Integrerat växtskydd på Jordbruksverkets hemsida.

För att du ska få använda bekämpningsmedel som klassas som 1L och 2L krävs det att du har gått igenom en behörighetskurs. Det är länsstyrelsen som anordnar sådana kurser. Behörigheten gäller i fem år. Om du går en repetitionsutbildning efter fem år så behåller du din behörighet.

Om du ska sprida bekämpningsmedel krävs det att du har rätt utrustning för att kunna bestämma:

- temperatur,
- vindriktning och
- vindhastighet på platsen.

Du är skyldig att ta hänsyn till skyddsavstånd till omgivningen. Den utrustning som du använder för att sprida bekämpningsmedel ska vara anpassad för ändamålet, underhållas väl och vara väl kalibrerad.

Det finns krav på att den som sprider bekämpningsmedel klass 1L eller klass 2L ska föra journal.

Av dokumentationen ska det framgå:

- vilket medel och vilken dos du använt,
- tidpunkt och plats för spridningen, temperatur och vindförhållanden,
- vilka skyddsavstånd som hållits till omgivningen,
- vilka försiktighetsmått som du iakttagit till skydd mot miljöpåverkan, samt vid påfyllning och rengöring av utrustningen, och
- motivering och orsak till spridningen.

Dokumentationen ska sparas i tre år och ska kunna visas upp för Miljö- och byggnadsnämnden.

Spridning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde kräver särskilt tillstånd, som söks hos Miljö- och byggnadsnämnden.

Hantering av döda djur och slaktavfall

Bestämmelserna kring hantering av döda djur och slaktrester syftar till att säkerställa att inte smittsamma sjukdomar sprids med t.ex. vilda djur som äter av kadaver.

Grundregeln är att alla döda tamdjur, som häst, ko, får, svin, fjäderfän och liknande, ska sändas till destruktion med en godkänd kadavertransport. Detta gäller även för slaktavfall och för till exempel dödfödda föl, kalvar, lamm, smågrisar och kycklingar.

Mindre djur kan placeras i en frysbox och så beställer man kadaverhämtning då den börjar bli full. På det sättet minimerar man antalet hämtningar.

Kadaverhämtning beställs via Svensk lantbrukstjänst AB, Kallins Åkeri AB på telefon 0703-73 59 56.

Från 1 februari 2015 ändrades reglerna något kring användning av vissa typer av slaktavfall ("kategori-3-material") så att de under vissa förutsättningar får användas som foder till sällskapsdjur, utfodring av vilda djur eller åtel vid jakt mm. Detta styrs dock av ett detaljerat och krångligt regelverk. Kontakta Jordbruksverket (www.jordbruksverket.se eller 0771-223 223) för utförligare information i frågan.

Döda hästar får grävas ned efter anvisningar från Miljö- och byggnadskontoret. Du får endast gräva ner en avlivad/död häst efter att miljö- och byggnadskontoret besökt och godkänt platsen där du vill att nedgrävningen ska ske och fått skriftliga anvisningar för nedgrävningen. Vi ser till att ett lämpligt område utses med syftet att påverkan på omgivningen, som vattenbrunnar, grundvatten, sjöar och åar skall bli så liten som möjligt. För handläggning av ärendet tar Miljö- och byggnadskontoret ut en avgift enligt fastställd timtaxa.

Vill du begrava ett mindre husdjur, som hund, katt, ödlor, ormar och liknande, får du göra detta på din egen fastighet. Du måste dock se till att det inte förekommer någon risk att omgivningen påverkas, som till exempel din grannes vattenbrunn.

Eldning av avfall

De enda avfall som får eldas i egen regi är **ris, trädgårdsavfall** eller **annan växtlighet** som finns på eller runt åkerkanter samt **helt obehandlat trä**. Ingenting annat.

Det är förbjudet att elda annat avfall så som till exempel

- Plast – alla sorter
- Gummi
- Oljor
- Kemikalier
- Isolering
- Glas och metall
- Hushållssopor
- Fogmassor och färgrester
- Spånskivor och målat eller tryckimpregnerat virke

Eldning av avfall vid de låga temperaturer man uppnår i en vanlig brasa eller panna kan ge upphov till en stor mängd farliga föroreningar, t.ex. PAH och dioxiner.

Att elda till exempel hushållssopor utomhus är ett miljöbrott. Vissa för miljön särskilt farliga avfallssorter räknas som farligt avfall. Att elda farligt avfall, så som till exempel oljor och bekämpningsmedel kan räknas som grovt miljöbrott.

Förutom böter eller (vid grovt miljöbrott) fängelse för detta, kan man även åläggas att bekosta provtagning och sanering av mark mm som blivit förorenad. Sådana provtagningar och saneringar kan bli väldigt kostsamma.

Övrigt

Ensilage, hö och halm innehåller mycket lika mycket näringsämnen som fastgödsel och om det av någon anledning inte används till foder eller strö ska det hanteras som fastgödsel. Det är alltså inte tillåtet att dumpa otjänligt foder och halm i naturen. Lägg det på gödselplattan och sprid ut det på åkrarna i samband med ordinarie gödselspridning.

Farligt avfall som spilloljor, oljefilter, traktorbatterier, lysrör, bekämpningsmedelsrester mm ska hanteras så att det inte kan skada miljön. Förvaring i väntan på inlämning ska ske så att inte eventuellt läckage kan komma ut i miljön. Lämpligen förvaras sådant material under tak och på hårdgjord yta eller i backar eller liknande som kan samla upp eventuella läckage.

Om du bedriver ditt lantbruk yrkesmässigt, behöver du anmäla transport av eget farligt avfall till Länsstyrelsen om du själv kör ditt farliga avfall till återvinningen. Detta görs via deras hemsida. En anmälan kostar i dagsläget 250 kronor och gäller i fem år.

Hos vissa försäkringsbolag ingår hämtning av farligt avfall och övriga kemikalier i lantbruksförsäkringen.